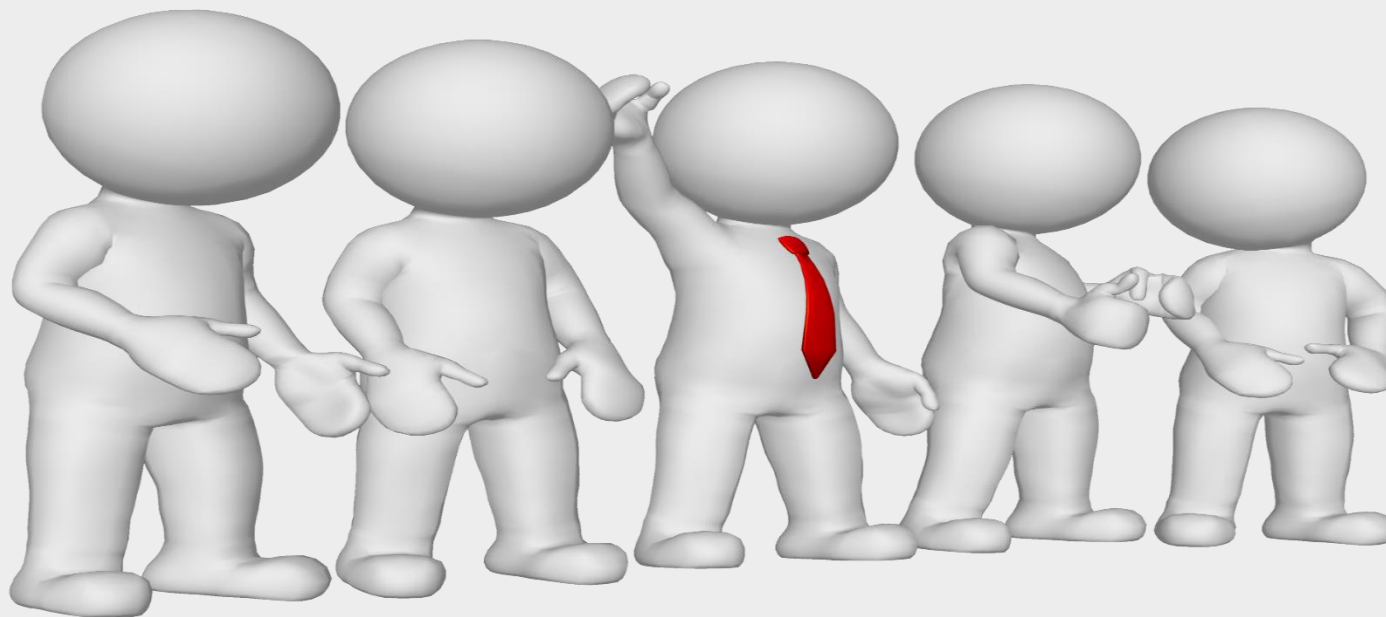

2.2. Пред'явлення для впізнання

ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ

(ст.ст. 228-232 КПК України)

самостійна слідча (розшукова) дія,
яка проводиться
слідчим, прокурором

і полягає у пред'явленні свідку, потерпілому,
підозрюваному в передбаченому законом порядку
певного об'єкта, з метою встановлення тотожності,
подібності

або відмінності певного об'єкта з тим об'єктом,
який свідок, потерпілий, підозрюваний спостерігав
при певних обставинах раніше, зберегли в пам'яті і про
які давали показання

МЕТА

встановити тотожність (схожість)

або

відмінність особи чи предмета,
якій впізнаючий сприймав при обставинах,
пов'язаних із вчиненням кримінального
правопорушення

ПІДСТАВА

свідок, потерпілий або підозрюваний
під час допиту заявив про те, що він може
впізнати особу, речі чи труп

ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ДЖЕРЕЛО

показання особи, якій пред'являють об'єкт
впізнання, як відомості, що надають в усній
формі під час впізнання щодо об'єкта
впізнання

ВИДИ ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ

- впізнання особи
- впізнання речей
- впізнання поза її візуальним та аудіоспостереженням
- впізнання за фотознімками
- впізнання трупа
- впізнання у режимі відеоконференції
- впізнання за матеріалами відеозапису
- впізнання за ГОЛОСОМ
- впізнання за ХОДОЮ

ВИМОГИ (процесуальна форма)

- попередньо допитати впізнаючого з'ясувавши, чи може впізнати особу, річ, опитати про зовнішній вигляд і прикмети особи, речей, а також про обставини, за яких вона бачила цю особу або річ, про що скласти протокол (ч. 1 ст. 228, ч. 1 ст. 229 КПК України)
- впізнаючий МОЖЕ впізнати особу, речі чи труп
- ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ попередньо показувати особі, яка впізнає, особу, яка повинна бути пред'явлена для впізнання, та надавати інші відомості про прикмети цієї особи (ч. 1 ст. 228 КПК України)
- пред'являти об'єкт серед кількох інших, загальним числом не менше трьох, які не мають різних відмінностей: особи – у зовнішності та одягу, предмети – однорідні
- якщо декілька осіб можуть впізнати, то об'єкт пред'явити кожному окремо у відсутності інших впізнаючих
- якщо впізнаючим є свідок, якому виповнилось 16 років, його попередити про кримінальну відповідальність за відмову від дачі показань і за дачу завідомо неправдивих показань за ст.ст. 385 і 384 КК України, а якщо це потерпілий – за дачу завідомо неправдивих показань за ст. 384 КК України

ВИНЯТКИ

- якщо особи, яких планують пред'являти для впізнання, мають особливі прикмети (шрами, татуювання, родимі плями тощо), – проводять слідчу (розшукову) дію – освідкування особи (ст. 241 КПК України);

- якщо інших однорідних речей немає, особі, яка впізнає, пропонують пояснити, за якими ознаками вона впізнала річ, що пред'явлена їй в *одному екземплярі*

впізнання не може бути визнано достовірним, ЯКЩО впізнавальний об'єкт (особа або предмет) був розміщений або поставлений в умови, які виділяють його з оточення (неголеність заарештованого, наявність наручників на затриманому, тощо)

2.2.1. Пред'явлення особи для впізнання

(ст. 228 КПК України)

Особа, яка підлягає впізнанню, пред'являється особі, яка впізнає, разом з іншими особами тієї ж статі, яких має бути *не менше трьох і які не мають різких відмінностей у віці, зовнішності та одязі*.

Перед тим як пред'явити особу для впізнання, їй пропонується у відсутності особи, яка впізнає, зайняти будь-яке місце серед інших осіб, які пред'являються.

Особі, яка впізнає, пропонується вказати на особу, яку вона має впізнати, і пояснити, за якими ознаками вона її впізнала

При пред'явленні особи для впізнання можуть бути залучені спеціалісти для фіксування впізнання технічними засобами, психологи, педагоги та інші спеціалісти.

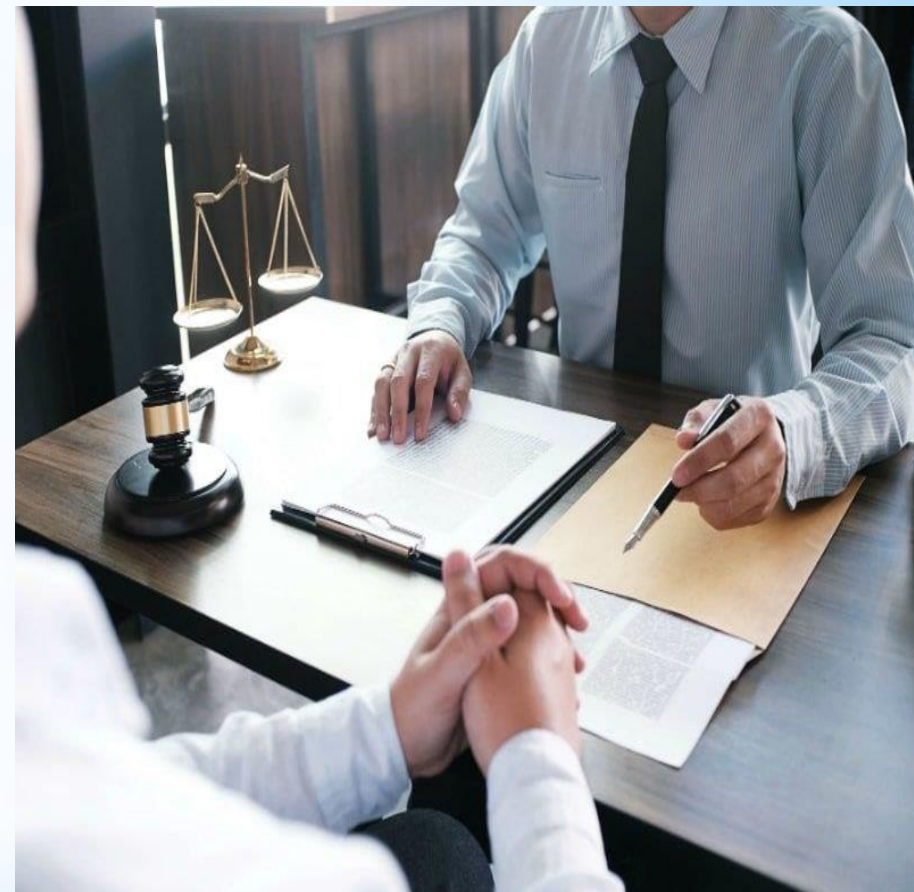
З метою забезпечення безпеки особи,
яка впізнає, впізнання може проводитися в
умовах, коли особа,
яку пред'являють для впізнання,
не бачить і не чує особи,
яка впізнає, тобто *поза її візуальним
та
аудіоспостереженням*

Про умови проведення такого впізнання та його результати зазначається в протоколі.
Про результати впізнання повідомляється особа, яка пред'являлася для впізнання

*Захисник має право перебувати
лише в тій частині спеціально
обладнаної кімнати
(приміщення),
де знаходиться його
підзахисний*

2.2.2. Послідовність проведення впізнання поза її візуальним впізнанням

- завести понятих, яким роз'яснюється суть проведення впізнання поза візуальним спостереженням
 - поняті знаходяться в тій частині кімнати де перебуває слідчий
- у кімнату А запрошуються статисти, об'єкт впізнання, його адвокат, конвой (у разі необхідності), яким роз'яснюється суть слідчої (розшукової) дії (крім даних про особу, яка впізнає), об'єкту впізнання пропонується зайняти любе місце серед статистів
- у кімнату Б слідчим викликається суб'єкт впізнання, якому також роз'яснюється суть слідчої (розшукової) дії та пропонується оглянути осіб, які пред'являються, і ставляться запитання за загальними правилами пред'явлення осіб для впізнання

2.2.3. Пред'явлення для впізнання за фотознімками

За необхідності впізнання може провадитися за фотознімками, матеріалами відеозапису.

Фотознімок з особою, що підлягає впізнанню, пред'являється особі, яка впізнає, разом з іншими фотознімками, яких повинно бути не менше трьох.

Фотознімки, що пред'являються, не повинні мати різких відмінностей між собою за формою та іншими особливостями, що суттєво впливають на сприйняття зображення.

Особи на інших фотознімках повинні бути тієї ж статі і не повинні мати різких відмінностей у віці, зовнішності та одязі з особою, яка підлягає впізнанню

Проведення впізнання за фотознімками, матеріалами відеозапису виключає можливість у подальшому пред'явленні особи для впізнання.

2.2.4. Пред'явлення речей для впізнання (ст. 229 КПК України)

Річ, що підлягає впізнанню,
пред'являється особі, яка впізнає,
в числі інших однорідних речей одного виду, якості і без
різких відмінностей у зовнішньому вигляді, у кількості
не менше трьох.

Особі, яка впізнає, пропонується вказати на річ, яку
вона впізнає, і пояснити, за якими ознаками вона її
впізнала.

Якщо інших однорідних речей не існує, особі, яка впізнає, пропонується пояснити, за
якими ознаками вона впізнала річ, яка їй пред'являється в одному екземплярі.

2.2.5. Пред'явлення трупа для впізнання (ст. 230 КПК України)

Пред'явлення для впізнання трупа є одним із засобів установлення його особи.

Трупи для впізнання пред'являються близьким родичам або іншим особам, які добре знали не лише загальні риси зовнішності померлого, а й особливі прикмети.

Труп для впізнання пред'являється лише один.

Труп може пред'являтися як у місці виявлення, так і в морзі.

Для впізнання може пред'являтися труп особи або його частини

Питання щодо пред'явлення трупа в одязі, в якому його було знайдено, або без одягу вирішується в кожному випадку окремо з урахуванням даних, що є в розпорядженні слідчого, прокурора на час проведення впізнання.

При цьому вимоги щодо потреби участі у впізнанні оголеного трупа осіб тієї ж статі не дотримуються, оскільки такі дії не принижують гідності померлої людини.

Варто враховувати, що з суто психологічних міркувань особі, яка впізнає, простіше сприймати зовнішній вигляд одягу, аніж знівеченого чи навіть спотвореного смертю обличчя людини, і тому в разі пред'явлення трупа в одязі, в якому було знайдено померлу людину, може мати місце впізнавання чи не впізнавання

одягу, який належав особі, а не конкретної людини.

В практичній діяльності трапляються випадки, коли на іншого померлого вдягають одяг певної особи, а обличчя потерпілого спотворюють, щоб замаскувати сліди кримінального правопорушення. Тому слушними є рекомендації пред'являти для впізнання труп особи і його одяг як речі окремими слідчими (розшуковими) діями і не допускати пред'явлення для впізнання трупа в іншому одязі, який йому не належав.

Пред'явлення для впізнання трупа
має істотні психологічні особливості.

Найчастіше в такій слідчій (розшуковій) дії беруть участь
близькі родичі, члени сім'ї, друзі, колеги і знайомі, які знали за
життя померлого.

Тому особливу увагу слідчий повинен приділити психологічній
підготовці впізнаючого до проведення впізнання.

З цією метою може бути запрошений психолог.

Особливо це актуально, коли йдеться про катастрофи, аварії, що
викликали загибель багатьох людей

Перед пред'явленням для впізнання необхідно попередньо з'ясувати, чи може впізнаючий
впізнати труп, опитати того, хто впізнає труп, про зовнішній вигляд і прикмети померлого, які
слід зафіксувати у протоколі.

Такі дії активізують пам'ять впізнаючого і дозволять підвищити ступінь надійності результатів
пред'явлення для впізнання трупа.

В протоколі зазначаються ознаки, за якими особа впізнала особу, річ чи труп, або зазначаються за сукупністю яких саме ознак особа впізнала особу, річ чи труп.

Додатками до протоколу впізнання трупа можуть бути фотографії, відеографічні записи із зображенням ознак або особливих прикмет, наявність яких на трупі дала підстави особі, що впізнає, повідомити про впізнання.

2.2.6. Пред'явлення для впізнання у режимі відеоконференції під час досудового розслідування (ст. 232 КПК України)

Впізнання осіб чи речей під час досудового розслідування можуть бути проведені у режимі відеоконференції при трансляції з іншого приміщення (дистанційне досудове розслідування):

- неможливості безпосередньої участі певних осіб у досудовому провадженні за станом здоров'я або з інших поважних причин
- необхідності забезпечення безпеки осіб
- проведення допиту малолітнього або неповнолітнього свідка, потерпілого;
- необхідності вжиття таких заходів для забезпечення оперативності досудового розслідування
- наявності інших підстав, визначених слідчим, прокурором, слідчим суддею достатніми

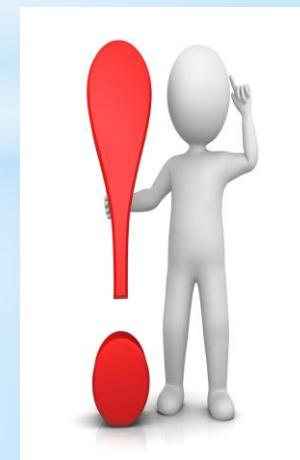
ПІДСТАВА

Рішення про здійснення дистанційного досудового розслідування приймається слідчим, прокурором, а в разі здійснення у режимі відеоконференції допиту згідно із ст. 225 КПК України – слідчим суддею з власної ініціативи або за клопотанням сторони кримінального провадження чи інших учасників кримінального провадження

Якщо сторона кримінального провадження чи потерпілий заперечує проти здійснення дистанційного досудового розслідування, слідчий, прокурор, слідчий суддя може прийняти рішення про його здійснення лише вмотивованою постановою (ухвалою), обґрунтувавши в ній прийняте рішення.

Рішення про здійснення дистанційного досудового розслідування, в якому дистанційно перебуватиме підозрюваний, не може бути прийняте, якщо він проти цього заперечує.

Використання у дистанційному досудовому розслідуванні технічних засобів і технологій повинно забезпечувати належну якість зображення і звуку, а також інформаційну безпеку.

Учасникам слідчої (розшукової) дії повинна бути забезпечена можливість ставити запитання і отримувати відповіді осіб, які беруть участь у слідчій (розшуковій) дії дистанційно, реалізовувати інші надані їм процесуальні права та виконувати процесуальні обов'язки, передбачені КПК України.

Якщо особа, яка братиме участь у досудовому розслідуванні дистанційно згідно з рішеннями слідчого чи прокурора, знаходиться у приміщенні, розташованому на території, яка перебуває під юрисдикцією органу досудового розслідування, або на території міста, в якому він розташований, службова особа цього органу досудового розслідування зобов'язана вручити такій особі пам'ятку про її процесуальні права, перевірити її документи, що посвідчують особу, та перебувати поряд з нею до закінчення слідчої (розшукової) дії (ч. 5 ст. 232 КПК України).

Якщо особа, яка братиме участь у досудовому розслідуванні дистанційно згідно з рішеннями слідчого чи прокурора, знаходиться у приміщенні, розташованому поза територією, яка перебуває під юрисдикцією органу досудового розслідування, або поза територією міста, в якому він розташований, слідчий, прокурор своєю постановою доручає в межах компетенції органу Національної поліції, органу безпеки, органу Бюро економічної безпеки України, на території юрисдикції якого перебуває така особа, Національному антикорупційному бюро України або Державному бюро розслідувань, здійснити дії, передбачені ч. 5 ст. 232 КПК України.

Копія постанови може бути надіслана електронною поштою, факсимільним або іншим засобом зв'язку. Службова особа органу, що отримав доручення, за погодженням зі слідчим, прокурором, що надав доручення, зобов'язана в найкоротший строк організувати виконання зазначеного доручення.

(ч. 6 ст. 232 КПК України)

Якщо особа, яка буде брати участь у досудовому розслідуванні дистанційно, утримується в установі попереднього ув'язнення або установі виконання покарань, дії, передбачені ч. 5 ст. 232 КПК України, здійснюються службовою особою такої установи.

(ч. 8 ст. 232 КПК України)

Хід і результати слідчої (розшукової) дії,
проведеної у режимі відеоконференції,
фіксуються за допомогою технічних засобів
відеозапису.
(ч. 9 ст. 232 КПК України)

Особа, якій забезпечується захист, може бути
допитана в режимі відеоконференції з такими
змінами зовнішності і голосу, за яких її
неможливо було б упізнати.
(ч. 10 ст. 232 КПК України)

Слідчий, прокурор з метою забезпечення оперативності кримінального провадження має право провести у режимі відео- або телефонної конференції опитування особи, яка через знаходження у віддаленому від місця проведення досудового розслідування місці, хворобу, зайнятість або з інших причин не може без зайвих труднощів вчасно прибути до слідчого, прокурора.

За результатами опитування, проведеного у режимі відео- або телефонної конференції, слідчий, прокурор складає рапорт, у якому зазначає дату та час опитування, дані про особу опитуваного, ідентифікаційні ознаки засобу зв'язку, що використовувався опитуваним, а також обставини, які були ним повідомлені. За необхідності опитування фіксується за допомогою технічних засобів аудіо- чи відеозапису.

Слідчий, прокурор зобов'язаний вжити заходів з метою встановлення особи опитуваного у режимі відео- або телефонної конференції та зазначити в рапорті, яким чином була підтверджена особа опитуваного.

У разі необхідності отримання показань від опитаних осіб слідчий, прокурор проводить їх допит.
(ч. 11 ст. 232 КПК України)

Документи

за клопотанням сторони кримінального провадження чи інших учасників кримінального провадження (при надходженні)

Ухвала слідчого судді
(ч. 2 ст. 232 КПК України)

Протокол + відеофіксація
(ст.ст. 104-107 КПК України)

Документи

При опитуванні у режимі відео- або телефонної конференції
(ч. 1 ст. 232 КПК України)

Рапорт
(ч.11 ст. 232 КПК України)

Протокол
(ст.ст. 104-107 КПК України)

Хід і результати слідчої (розшукової) дії, проведеної у режимі відеоконференції, фіксуються за допомогою технічних засобів відеозапису.

